

Prehľad dôležitých legislatívnych zmien
v Českej republike a na Slovensku
a ako začať podnikať v Lotyšsku

December 2021

Surfin'in CZ SK

Hoci Česká republika a Slovensko patria medzi niekoľko málo vnútrozemských krajín v Európe, naše životy už dva roky ovplyvňujú vlny. Podobne ako surferi na Havaji s napätím očakávame, či príde ďalšia vlna, a diskutujeme o tom, či je to tretia, štvrtá alebo dokonca piata. Bohužiaľ, nehovoríme o slnku, piesku a vlnách oceánu, ale o COVIDE, ktorý nás, žiaľ, stále sprevádza. Zatiaľ čo námorné národy na mori sa naučili vyrovnávať s nepredvídateľnými udalosťami a prispôbiť sa moru, ľudia vo vnútrozemí radšej plánujú svoj život a majú ho pod kontrolou. So systémom COVID sa však plánovanie a kontrola stali minulosťou. V stredu často neviete, čo bude platiť v pondelok, či budú niektoré sektory uzavreté a na ako dlho, či musíte alebo smiete testovať zamestnancov, či vaša plánovaná služobná cesta môže pokračovať alebo musíte ísť do karantény, či test PCR platí 48 alebo 72 hodín atď. Ako právnik, ktorý má prehľad o najrôznejších odvetviach podnikania, vidím niekoľko spoločných znakov. Podniky sa musia rýchlo rozhodovať a prispôbovať neustále sa meniacej situácii. Preto sa od právnikov očakáva aj flexibilita a krátky čas reakcie. Namiesto dlhšie plánovaného stretnutia v obleku alebo kostýme v advokátskej kancelárii sa manažéri spontánne stretávajú virtuálne vo svojej obývačke a nikoho už neprekvapia kreatívne tričká, deti a domáce zvieratá v pozadí. Okrem niekedy chaotického krátkodobého podnikania však možno pozorovať, že spoločnosti sa držia svojich dlhodobějších plánov, ako sú akvizície spoločností, stavebné projekty, rozširovanie tovární, vstupy na trh atď. Napriek všetkému rozčarovaniu nad poslednou vlnou vrátane lockdownu všetci predpokladáme, že posledná vlna raz opadne. Ale ešte predtým prídu Vianoce. Prajeme vám zdravie, pokoj, relaxáciu a dobrý štart do roku 2022.

Eversheds Sutherland

Pobřežní 394/12
Praha 8, 186 00
Česká republika
praha@eversheds-sutherland.cz
www.eversheds-sutherland.cz

Eversheds Sutherland

Hodžovo námestie 1/A
Bratislava, 811 06
Slovenská republika
bratislava@eversheds-sutherland.sk
www.eversheds-sutherland.sk

Bernhard Hager
Managing Partner

Obmedzovanie jednorazových plastových výrobkov

V novembri 2021 bola prijatá novela zákona o odpadoch, ktorá priniesla opatrenia za účelom znižovania spotreby určitých jednorazových plastových výrobkov. Nižšie Vám prinášame prehľad niektorých nových povinností, ktoré nás čakajú.

Obmedzenie spotreby

Od 1.12.2021 je napríklad výrobca jednorazových plastových pohárov na nápoje a nádob na potraviny, ktorý ich poskytuje konečnému spotrebiteľovi na konzumáciu potravín a nápojov **na inom mieste, ako je miesto predaja**, je povinný:

- poskytovať ich za úhradu; o tejto skutočnosti informuje konečného spotrebiteľa,
- ponúknuť konečnému spotrebiteľovi opakovane použiteľnú alternatívu, alebo
- ponúknuť biologicky rozložiteľnú alternatívu.

Okrem vyššie uvedeného obmedzenia obsahuje novela aj výslovný zákaz poskytovať konečnému spotrebiteľovi jednorazové plastové výrobky. Je **zakázané** poskytovať jednorazové plastové výrobky v trvalých prevádzkach verejného a rýchleho občerstvenia a taktiež jednorazové plastové výrobky na verejných podujatiach, v prípade **ak sa majú potraviny a nápoje konzumovať na mieste predaja**.

V tejto súvislosti sa zavádza povinnosť organizátora verejného podujatia zabezpečiť, aby v prípade používania biologicky rozložiteľných výrobkov zabezpečil ich následný triedený zber.

Za účelom obmedzovania spotreby sa stanovujú aj nové požiadavky na samotné výrobky z plastov:

- od 3.6.2024 budú musieť byť plastové viečka pripevnené k nápojovému obalu (napr. nápojové fľaše),
- od 1.1.2025 budú musieť nápojové PET fľaše obsahovať minimálne 25 % recyklovaných plastov,
- od 1.1.2030 budú musieť už všetky nápojové obaly (teda nielen PET fľaše) obsahovať minimálne 30 % recyklovaných plastov.

Označovanie jednorazových plastových výrobkov

Za účelom zvýšenia informovanosti o zložení vybraných výrobkov je výrobca pohárov na nápoje, hygienických vložiek a tampónov, vlhčených utierok a tabakových výrobkov s filtrami povinný výrobok označiť informáciou o prítomnosti plastov vo výrobku a jeho negatívnych vplyvoch na životné prostredie, ako aj o najvhodnejších spôsoboch nakladania s výrobkom alebo spôsoboch zneškodnenia, ktorým sa je potrebné vyhnúť.

Rozšírená zodpovednosť výrobcu osobitného výrobku z plastu

Od 1.1.2023 pribudnú ešte ďalšie povinnosti výrobcom jednorazových plastových výrobkov, akými sú napríklad ľahké plastové tašky, nádoby na potraviny, nápojové obaly a podobne. Budú povinní znášať napríklad náklady spojené s čistením prostredia znečisteného odpadom z týchto výrobkov, ak neboli vrhnuté do miestnych systémov zberu odpadu. Od 1.12.2026 sa tieto rozšírené povinnosti budú týkať aj výrobcov vlhčených utierok, balónov a tabakových výrobkov.

V dôsledku novely sa rozšírená zodpovednosť výrobcov bude vzťahovať aj na výrobcov tabakových výrobkov a rybárskeho náčinia.

V Pláne obnovy a odolnosti SR sú plánované reformy a investície do obnoviteľných zdrojov energie. Reformy majú priniesť predovšetkým úpravy v oblasti energetickej účinnosti s cieľom znižovania spotreby a zvyšovania podielu zelenej energie, ako aj uľahčenie pripojenia obnoviteľných zdrojov energie („OZE“) a prijatia podporných a investičných schém pre nové a modernizované OZE.

V rámci investícií do výstavby nových zdrojov OZE sa do roku 2026 počíta s výstavbou zariadení s výkonom 10 kW až 50 MW (okrem vodných elektrární) s celkovým objemom nových pripojených OZE 120 MW. Dotácie budú prideľované na základe aukcií, pričom hlavným kritériom budú náklady na MWh vyrobenej elektriny. Celkovo sa počíta s dotáciami vo výške 103 miliónov. EUR.

Zároveň sa plánuje podporiť modernizácia (tzv. repowering) bioplynových staníc a vodných elektrární čiastkou 62 miliónov. EUR. Rovnakou čiastkou budú podporené zariadenia na skladovanie energie (batériové úložisko), vrátane riešení založených na využití vodíku a na zvýšení regulačného výkonu vodných elektrární.

[Annamária Tóthová](#) | Partner

Musia o nadbytočnosti zamestnancov rozhodovať konatelia a predstavenstvo?

Najčastejším dôvodom výpovede je nadbytočnosť zamestnanca. Pokiaľ chce zamestnávateľ prepustiť zamestnanca pre nadbytočnosť, musí najprv prijať tzv. rozhodnutie o organizačnej zmene. Tým dôjde k zrušeniu určitej pracovnej pozície, alebo aj viac pozícií. Následne dá spoločnosť zamestnancovi výpoveď z dôvodu organizačných zmien.

V praxi toto rozhodnutie o organizačných zmenách prijímajú HR manažéri, prípadne iní poverení vedúci zamestnanci. Tí následne podpíšu aj výpoveď a zabezpečia jeho doručenie zamestnancovi. Táto prax však bola konfrontovaná na súdoch, pričom súdy, vrátane Najvyššieho súdu SR, oni to považovali za nesprávne. Podľa ich názoru sa má totiž o zrušení pracovného miesta rozhodnúť v rámci obchodného vedenia spoločnosti. To zabezpečujú konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným, teda ich väčšina, resp. predstavenstvo akciovej spoločnosti. Iné osoby nemajú oprávnenie prijať rozhodnutie o organizačnej zmene.

Tato otázka sa nakoniec dostala až pred Ústavný súd. Ten vo svojich dvoch nedávnych rozhodnutiach potvrdil, že o zrušení pracovného miesta nemusí rozhodnúť väčšina konateľov alebo predstavenstvo. Rozhodnutie o organizačnej zmene teda nie je rozhodnutím, ku ktorému by bol potrebný súhlas v rámci obchodného vedenia (napr. väčšiny konateľov alebo predstavenstva).

Pokiaľ chce zamestnávateľ zrušiť pracovné miesto zamestnanca z dôvodu nadbytočnosti, môže rozhodnutie o organizačnej zmene prijať zodpovedný vedúci zamestnanec a nie je potrebný súhlas v rámci obchodného vedenia.

[Ján Macej](#) | Advokát

Zásadné zmeny pravidiel pre započítanie splátok voči najstaršiemu dlhu

Dňa 1.7.2021 nadobudol účinnosť zákon č. 192/2021 Sb., ktorým sa mení okrem iného zákon č. 89/2012 Sb., Občiansky zákonník, v znení neskorších predpisov („Občiansky zákonník“ a „Novela“). Novela okrem iného prináša zmenu ustanovenia § 1932 Občianskeho zákonníku, ktorý určuje započítavanie peňažného plnenia dlžníka na jednotlivé zložky dlhu v situácií, kedy táto otázka nie je zmluvne upravená, ani dlžníkom určená.

Novela v tomto smere prináša dve zmeny:

Prvá zmena – vyššia ochrana veriteľov

Podľa doterajšej úpravy platilo, že ak má dlžník plniť na istinu, úroky a náklady spojené s uplatnením pohľadávky, započíta sa plnenie najprv na náklady už určené, potom na úroky z omeškania, potom na úroky, a nakoniec na istinu. Dlžník bol zo zákona oprávnený jednostranne určiť, že plní najprv na istinu, a v takom prípade sa úročili aj úroky a už určené náklady. Táto úprava bola vnímaná ako veľmi benevolentná, pretože zvyhodňovala dlžníka na úkor veriteľa, a to najmä v prípade dlhodobých úverov. V praxi sa toto zvyhodnenie obvykle riešilo špecifickým zmluvným dojednaním. Avšak pokiaľ na takúto situáciu zmluvné strany nemysleli, postupovalo sa podľa pravidiel občianskeho zákonníka.

Novela túto situáciu rieši tým, že voľba dlžníka aké zložky dlhu budú prednostne hradené je podmienená súhlasom veriteľa. To samozrejme platí vtedy, ak nebolo medzi stranami zmluvne dohodnuté inak.

Druhá zmena – vyššia ochrana spotrebiteľov

Novela ďalej zavádza špeciálne pravidlá v spotrebiteľských vzťahoch. Existujúca úprava uprednostňovala plnenie dlžníka najprv na úrok pred plnením na istinu. To v prípadoch, kedy sa dlžník dostal do omeškania, vytváralo riziko nadmerného nárastu príslušenstva, často vedúce k neschopnosti uhradiť istinu dlhu. Novela poskytuje väčšiu ochranu spotrebiteľom ako potenciálne ohrozenejším dlžníkom, keď uprednostňuje plnenie najprv na istinu. Vychádza sa z predpokladu, že dlžník-spotrebiteľ by mal byť skôr schopný v určitom okamihu zastaviť nárast dlhu uhradením jeho istiny. Dohoda so spotrebiteľom odporujúca tomuto pravidlu bude neplatná.

Naše odporúčania

Nové pravidlá zavedené Novelou je nutné zohľadniť jednak pri hradení dlhov, ako aj pri príprave zmluvnej dokumentácie. Ak bude stranou zmluvy dlžník-spotrebiteľ je potrebné si dať pozor na správny spôsob započítavania platieb v súlade so zákonom.

Jiří Brabec | Advokát

Nové pravidlá pre minimálnu mzdu v medzinárodnej preprave (Mobility Package)

Najneskôr do 2.2.2022 musia členské štáty EÚ implementovať novú smernicu EÚ v odvetví medzinárodnej diaľničnej dopravy, ktorá okrem iného zásadným spôsobom mení pravidlá pre výpočet minimálnej mzdy vodičov alebo niektoré informačné povinnosti dopravcov.

Pre českých dopravcov je dôležité, že pri tzv. dvojstrannej preprave tovaru alebo pri obyčajnom tranzite do iného štátu EÚ sa na ne nevzťahujú pravidlá pre minimálnu mzdu tohto štátu. Na druhej strane ale dopravcovia budú mať niektoré nové povinnosti, na ktoré je najvyšší čas sa pripraviť.

[Ondřej Šudoma](#) | Advokát

Doba prestávky v práci a nárok na mzdu

Súdny dvor EÚ sa zaoberal prípadom českého hasiča, ktorému zamestnávateľ na dobu prestávok na jedlo a oddych (t.j. na „obedovú prestávku“) stanovil povinnosť prestávku prerušiť a dostaviť sa do dvoch minút k výkonu práce v prípade zavolania (vybavil ho za týmto účelom vysielackou). Zamestnanec sa dožadoval preplatenia mzdy za dobu týchto prestávok. Zamestnávateľ obedovú prestávku nepovažoval za pracovnú dobu a mzdu mu za túto dobu neplatil. Súdny dvor EÚ vyvodil, že zamestnanec má na odmenu za túto dobu právo, pretože uložené obmedzenia sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť zamestnanca nakladať voľne s časom, počas ktorého jeho profesionálne služby nie sú vyžadované, a venovať sa v tomto čase vlastným záujmom. Pokiaľ teda zamestnávateľ zamestnancom ukladá podobne zväzujúce obmedzenia (či už počas prestávok v práci, alebo počas pracovnej pohotovosti), mal by vždy starostlivo posúdiť, či by táto doba nemala byť posúdená ako pracovná doba.

[Ondřej Beneš](#) | Senior Advokát

Zodpovednosť materskej spoločnosti za porušovanie hospodárskej súťaže dcérskou spoločnosťou

Súdny dvor Európskej únie vydal začiatkom októbra rozsudok, ktorým rozhodol o prejudiciálnej otázke provinčného súdu v Barcelone týkajúcej sa rozšírenia zodpovednosti z porušenia článku 101 ZFEÚ (zákaz dohôd vylučujúcich/obmedzujúcich/narušujúcich hospodársku súťaž) materskej spoločnosti na dcérsku spoločnosť. SDEÚ definoval „podnik“ v zmysle článku 101 ZFEÚ ako hospodársku jednotku, ktorá hoci je z právneho hľadiska zložená z niekoľkých entít so samostatnou právnou subjektivitou, ide o jeden celok, v rámci ktorého vládne solidárna zodpovednosť medzi jednotlivými entitami. To znamená, že za splnenia dvoch podmienok, t. j. i) v rámci skupiny je minimálne jedna entita, ktorá porušila článok 101 ZFEÚ a toto bolo rozhodnuté Komisiou alebo vnútroštátnym súdom a ii) materská spoločnosť vykonáva činnosť, ktorá súvisí s činnosťou dcérskej spoločnosti, možno pripísať zodpovednosť akejkoľvek entite z danej skupiny, a nie, ako tomu bolo doteraz, iba materskej spoločnosti za činnosť jej dcérskej spoločnosti.

[Barbora Bugová](#) | Koncipientka

Dňa 1.1.2022 nadobudne účinnosť novela exekučného poriadku, ktorá prináša zmeny ako pre dlžníkov, tak aj pre veriteľov. Medzi najzásadnejšie zmeny patrí obmedzenie dĺžky exekučného konania na 6 rokov. Pokiaľ počas tejto doby nie je vymožená ani čiastka postačujúca na krytie nákladov exekúcie, je možné vo vymáhaní pokračovať len pokiaľ oprávnený zloží zálohu.

Zabrániť navyšovaniu dlhu má potom zmena spôsobu započítavania vymoženej čiastky – prednostne budú hradené náklady exekúcie a istina, až potom úroky a úroky z omeškania a náklady oprávneného.

[Paulína Macháčová](#) | Advokátka

Zvýšenie minimálnej mzdy na 16 200 Kč

Od 1.1.2022 dochádza k ďalšiemu zvýšeniu minimálnej mzdy o 1 000 Kč, ktorá tak dosiahne už 16 200 Kč za mesiac a mala by sa tak v roku 2022 pohybovať okolo 41 % priemernej mzdy. Spolu s minimálnou mzdou sa zvyšujú aj najnižšie zaručené mzdy v ôsmich skupinách prác odstupňovaných najmä podľa ich zložitosti a zodpovednosti a pohybujú sa v rozmedzí od 16 200 Kč až po 32 400 Kč. Súčasne s minimálnou mzdou dôjde k zodpovedajúcemu zvýšeniu aj ďalších ukazovateľov, ktoré sú na ňu naviazané, ako napr. minimálna výška príplatku za prácu v sťaženom zdravotnom prostredí, minimálny vymeriavací základ pre zdravotné poistenie alebo maximálna výška príspevku na škôlky.

[Radek Matouš](#) | Partner

V skratke

Nové pravidlá pre doručovanie do elektronických schránok

Od 1.1.2022 bude platiť nová úprava pre súkromné správy odosielané cez elektronickú schránku. Po novom má mať možnosť znepriístupniť doručovanie iba fyzická osoba, a nie osoba právnická a uplatní sa aj fikcia doručenia (rovnaká, ako u správ zasielaných štátnymi orgánmi).

[Katarína Jendželovská](#)

Advokátka

Spisovanie notárskych zápisníc na diaľku možné

Dňa 1.9.2021 vstúpila do účinnosti novela notárskeho poriadku, ktorá umožňuje spisovať notárske zápisnice „na diaľku“ elektronicky pomocou videokonferencie, či umožňuje notárovi overiť pravosť elektronického podpisu.

[Michal Růžička](#)

Senior Advokát

Pohľadávky, ktoré je možné v insolvenčnom konaní kedykoľvek uhradiť

Pohľadávky veriteľov zo zmlúv môžu byť pohľadávkami voči majetkovej podstate, ktoré môžu byť uspokojené v plnej výške kedykoľvek po rozhodnutí o úpadku len vtedy, pokiaľ pôjde o pohľadávku zo zmluvy uzavretej najskôr v období po začatí insolvenčného konania alebo po vyhlásení moratória.

[Tomáš Jelínek](#)

Senior Advokát

Začatie podnikania v Lotyšsku

Väčšina podnikateľských aktivít v Lotyšsku sa vykonáva formou kapitálovej spoločnosti. V Lotyšsku existujú dva všeobecné typy kapitálových spoločností - spoločnosti s ručením obmedzeným, v lotyštine "*sabiedrība ar ierobežotu atbildību*", skrátene "*SIA*", a akciové spoločnosti, v lotyštine "*akciju sabiedrība*", skrátene "*AS*". Medzi ďalšie formy podnikania patria rôzne druhy osobnej zodpovednosti zakladateľov a spoločníkov (partnerstvá). V Lotyšsku je tiež možné zakladať pobočky, zastúpenia a stále prevádzkarne.

Spoločnosti s ručením obmedzeným aj akciové spoločnosti sa považujú za nezávislé právnické osoby, ktoré ručia za svoje záväzky celým svojím majetkom. Minimálny základný kapitál spoločnosti s ručením obmedzeným v Lotyšsku je 2 800 EUR, v prípade akciových spoločností je to 35 000 EUR. Pri založení subjektu musia byť zvolené jeho riadiace orgány - v prípade spoločnosti s ručením obmedzeným aspoň jeden člen predstavenstva, v prípade akciových spoločností aspoň jeden člen predstavenstva a aspoň traja členovia dozornej rady. Členovia predstavenstva musia byť fyzické osoby a pre členov predstavenstva nie sú stanovené žiadne osobitné požiadavky na štátnu príslušnosť alebo bydlisko.

Spoločnosť s ručením obmedzeným možno založiť na vykonávanie väčšiny druhov podnikateľských činností, môžu sa však uplatňovať výnimky. Akciové spoločnosti môžu tiež vykonávať rôzne podnikateľské činnosti vrátane regulovaných podnikateľských činností, ako je poisťovníctvo alebo finančné služby.

V niektorých prípadoch môže byť jednoduchšie a výhodnejšie zriadiť pobočku, zastúpenie alebo stálu prevádzkareň v Lotyšsku. Pobočka je organizačne nezávislá časť spoločnosti, ktorá je oddelená od hlavnej spoločnosti, či už územne alebo inak. Pobočka vykonáva obchodné činnosti v mene obchodníka a je zapísaná v obchodnom registri.

Zastúpenia sa zriaďujú na účely prieskumu trhu, výmeny informácií a vytvárania obchodných príležitostí, nepovažujú sa však za právnickú osobu a nemajú právo vykonávať obchodné činnosti v Lotyšsku.

Stála prevádzkareň je samostatný daňový subjekt registrovaný miestnym daňovým úradom (štátnou daňovou službou) na účely uplatňovania všetkých daní.

Je dôležité zvoliť si jedinečný názov spoločnosti a mať v Lotyšsku registrovanú adresu. Názov spoločnosti môže obsahovať názov krajiny "Lotyšsko" a musí uvádzať právnu formu. Pri písaní názvu spoločnosti sa môžu používať len písmená lotyšskej alebo latinskej abecedy. Rezervácia názvu nie je možná.

Upozorňujeme, že lotyšský obchodný register nepovolí registráciu, ak už existuje spoločnosť registrovaná s takýmto názvom.

Pri registrácii spoločnosti v Lotyšsku je potrebné dodržiavať požiadavky na boj proti praniu špinavých peňazí. Spoločnosti v Lotyšsku sú povinné predložiť obchodnému registru informácie o svojich konečných užívateľov výhod (a doklady potvrdzujúce tieto informácie). Upozorňujeme, že informácie o konečných užívateľov výhod sa musia aktualizovať pri zmenách v spoločnosti, napríklad pri zmenách v predstavenstve alebo akcionároch.

Po vypracovaní zakladateľských dokumentov, ako sú rozhodnutie o založení, stanovy, zoznam akcionárov a iné dokumenty, sa dokumenty podpíšu a uložia v obchodnom registri. Po podaní dokumentov trvá proces registrácie 3 pracovné dni.

O spoločnosti Eversheds Sutherland Bitāns

Eversheds Sutherland Bitāns v Lotyšsku je súčasťou globálnej siete Eversheds Sutherland a poskytuje právnu pomoc vo všetkých oblastiach obchodného práva. Eversheds Sutherland Bitāns ako miestna právnická prax, ktorá patrí medzi TOP 3, poskytuje právne poradenstvo a riešenia širokej klientskej základni od malých a stredných podnikov až po najväčšie nadnárodné spoločnosti, ako aj inštitúciám, organizáciám a štátnym podnikom verejného sektora.

eversheds-sutherland.sk

© Eversheds Sutherland 2021. Všetky práva vyhradené.

Eversheds Sutherland, advokátní kancelář, s.r.o., a **Eversheds Sutherland, advokátska kancelária, s.r.o.**, je súčasťou Eversheds Sutherland, ktorá celosvetovo pôsobí prostredníctvom rôznych samostatných právnych subjektov. Úplný popis štruktúry a zoznam kancelárií nájdete na www.eversheds-sutherland.com.

Tento dokument a informácie v ňom uvedené majú len všeobecný informatívny charakter a nie sú právnou radou v konkrétnej záležitosti. Eversheds Sutherland, advokátska kancelária, s.r.o. nezodpovedá za akékoľvek konanie zrealizované na základe informácií obsiahnutých v tomto dokumente.